

Africa • Asia • Europe • Australia • North America • South America

One Planet United In Peace

**Ithuĩ, Mĩoyo ya Ciũmbe Ciothe Iria Ikonainie na Thĩ Mbũrũũri ya Bururu
Haha nĩ Twatunga:**

Kĩambiwatho gĩa Thĩ Mbũrũũri ya Bururu

Bũrũri Ũmwe – Mbũrũũri Īmwe – Rũruka Rũmwe

Africa • Asia • Europe • Australia • North America • South America

One Planet United In Peace

Kĩambiwatho

Njaama ya Thĩ yambĩrĩrio ĩ ya kĩranĩro, atĩ nĩ ũndũ wa kũhe ciũmbe ciothe ũhoti wa gwĩtetera ũiganaine, gũtirĩ hĩndĩ gũkaagĩa mbĩĩka ĩngĩ kana mbaara mbũrũriinĩ ĩno o na kũngĩ, yumĩĩte kũrĩ ũmwe kana gatagatĩinĩ ga ciũmbe ciothe hamwe na mũingĩ. Mũthiro wa mbaara na wambĩrĩria wa thayũ nĩ maũndũ meekũhotithio nĩ ũmenyo wa moohoti ma ciũmbe ciothe. Njĩra ya mwerekero wa thayũ no mũhaka ĩkorwo ĩ ya ũmenyithania wa atĩ maiguithanio mareehagwo nĩ waranĩria hamwe na ũtũũgĩria wa muoyo wa mũkararania no ti ũnyihia kana wagĩri bata wa muoyo wake kana wa kĩũmbe kĩngĩ o gĩothe.

Thayũ no mũhaka ũkorwo wĩ muoroto wa mũthĩire o wothe ũtũũroinĩ wa kĩũmbe o gĩothe mbũrũriinĩ ĩno. Njaama nĩ yo ĩrĩkuuaga bendera ya ũtambia wa mwerekera ũyũ wa gwaka macigĩrĩria (environment) marĩa mangĩtũma thayũ woneke thĩinĩ wa thĩ. Thayũ no mũhaka ũkorwo nĩ guo ihiga rĩa koine rĩa ũikarania, wa arĩa a mbũrũri ĩno/kana arĩa methurĩire gũikara mbũrũriinĩ ino, hamwe na arĩa a kuma Thĩ ĩno na methurĩire gũtũũra mwanywainĩ (in space). Thĩ no nginya ĩtuĩke irerero rĩa thayũ, harĩ ũkũria wa iruka (races) ciothe.

Ithuĩ, Njaama ya Thĩ, nĩ twĩĩkĩrĩte atĩ Thĩ nĩ gĩcunjĩ kĩmwe kĩa mũbangĩrĩrĩ wa rĩũwa (solar system), mũbangĩrĩrĩ wa njata (galaxy), mũmũũmwe (universe), hamwe na nyamĩũmwe (Unicos). Kũhaana ũguo, Thĩ Mbũrũri (Planet Earth) nĩ yagĩrĩire gũtuĩka ĩmwe ya mũrurumo wa ũmbi na njĩra ya gũteithĩrĩria mbũrũri hamwe na ciũmbe ciothe iria ciikaraga thĩinĩ wa yo ciĩtũũgĩrie kũrũga mũrurumo wa matukũ tũrĩ wa ũkũria ikinye harĩ ũikarania ũciagĩrĩire makĩria na wa thayũ. Nĩ twĩĩkĩrĩte Maitũ Thĩ yo nyene ta kĩũmbwa (entity) kĩrĩ na muoyo wa kĩo.

Kuma gatome (atom) o gothe, gũthĩĩ mũmera, nyamũ, marang'a (insects), ciũmbe mingini (microbes) na ingĩ nyingĩ, na kinya iria itoĩkaine ciothe nĩ mũoyo ĩrĩa ĩnyitanĩire muoyoinĩ wa Mũmbi hamwe na makũmbĩinĩ ma mũrũri ya Thĩ Mbũrũri. Twĩturanĩire hamwe na cio twĩ muoyo ũmwe mũnyitanu wa Mbũrũri.

Africa • Asia • Europe • Australia • North America • South America

One Planet United In Peace

Nĩ twĩtĩkĩrĩte atĩ ciũmbe iria ingĩ ciothe cia mbũrũuri ĩno nĩ ciagĩrĩire gũteithĩrĩrio, kũrerwo na gwĩtĩkĩrĩrio itheereme na thayũ, kinya nyamũ, mĩmera, ng'ũndĩrĩrĩ (ecosystems) na ciũmbe ingĩ iria itoonekaga, hamwe na Maitũ Thĩ yo nyene. Ciothe nĩ irĩteithagĩrĩrio ikũre na itheereme, tondũ gwĩka ũguo, na kuo nĩ kũrĩambatagĩria motũũro na ti motũũro ma mbũrũurinĩ ĩno moiki, nĩ ma ũwotheinĩ (totality), o ta ũguo twĩtĩkĩrĩte atĩ ithuothe twĩ gĩcunji kĩa ũgima ũmwe.

Ūiguithania mũnyitanĩre, ũteithania, ũgayanĩri na ũtegi harĩ ũtũũro mweka wa mũingĩ nĩ mo magĩrĩire gũkorwo me gĩtina kĩa mawĩra ma Njaama ya Thĩ.

Muoroto witũ nĩ gũteithĩrĩria mbũrũuri yothe hamwe na ciũmbe ciothe iria cimĩkaraga.

Tũrĩtũmĩkagĩra nĩ guo tũkũrie macigĩrĩria ma ũrerĩ na ũiguano kũrĩa ciũmbe ciothe ingĩkũrĩra na itheeremere na njĩra cia cio mwanya.

Africa • Asia • Europe • Australia • North America • South America

One Planet United In Peace

Aakĩama Atandatũ a Njaama ya Thĩ

O mũhingĩrĩrwa (continent) mwanya wa thĩ ũrũgamĩrĩrwo nĩ mũkĩama ũmwe, mũhingĩrĩrwa ĩyo nĩ Abirika, Īcia, Athitĩrĩria, Yurũbu, Amerika ya Rũgongo, na Amerika ya Mũhuro. O mũkĩama arũgamĩrĩre mabatarwa (needs) na merĩrĩrio ma andũ arĩa maikaraga mũhingĩrĩrwainĩ wao, hamwe na ũwothe wa ciũmbe iria ciikaraga kuo.

Mĩtaratara ya ithurano - Akĩama no mũhaka makorwo maikarĩte mũhingĩrĩrwainĩ itanyihĩre ĩrĩ na nĩ maaragia thiomi itanyihĩre igĩrĩ. Gĩtũmi nĩ gwĩtĩkĩria ũmenyo wa mũonere mũingĩ rĩrĩa akĩama maratangĩkĩra mabatarwa ma mũingĩ.

Ūthererũku wa mũoyo – Akĩama othe atandatũ a Njama ya Thĩ me haha gũtũmĩkĩra angĩ kũringana na ũmenyo wa mũoyo yao, kũgerera mũĩrĩinĩ cionerwa (manifestations) cia mũoyo.

Africa • Asia • Europe • Australia • North America • South America

One Planet United In Peace

Gĩathĩ kĩa Njaama ya Thĩ

★★★ Gũteithĩrĩria na Gũtũmĩkĩra – Kũhũnia na Kũrangĩra ★★★

Kũrehere mĩoyo itũ ũmenyo wa atĩ hinya wa kwĩyatha wĩ thĩiniĩ wa o mũndũ, mĩkuruhanoĩ na mĩoyo ĩngĩ na wĩyakĩriiniĩ wa ũikarania wa thayũ.

Wendi witũ nĩ gũũkĩria wega wa mawega mothe thĩiniĩ wa kĩũmbe gĩothe kĩ muoyo mbũrũũriiniĩ ĩno ya bururu twĩtaga Thĩ.

Kũhe cionerwa cia mĩoyo itũ mĩĩriiniĩ wĩyathi wa gũikara na thayũ, wendo, na wĩhokani mbũrũũriiniĩ na mwanywainĩ.

Mawendi maitũ nĩ harĩ ciũmbe ciothe ciĩ muoyo Ũmbiiniĩ itũũre na thayũ, ũiguano, na ũhooeri (tranquility). Kahinda nĩ gakinyu ga gũkinyĩra na kũgayana mĩthithũ (resources) ũndũ ũmwe, na njĩra njagĩrĩru na ya ũũma harĩ ciũmbe ciothe.

Africa • Asia • Europe • Australia • North America • South America

One Planet United In Peace

Njaama ya Thĩ Īrītũmĩkagĩra na Īgateithĩrĩria Kũhũnia Ciũmbe ciothe na Maũndũ maya:

1. Wĩyathi wa ngwatanĩro
2. Wĩyathi wa kwĩyaria
3. Wĩyathi wa kũũrũra
4. Wĩyathi wa kweherera ng'aragu
5. Wĩyathi wa kweherera wagi wa mĩthithũ
6. Wĩyathi wa gwetha njĩra cia kũmenya muoyo witũ
7. Wĩyathi wa gũcaria ũgĩ
8. Wĩyathi wa gũtegera mũingĩ kũringana na moohoti maitũ na ũrĩa tũkuona ũgĩtũkenia
9. Wĩyathi wa gwĩthuurĩra na mĩoyo itũ, ũrĩa na nĩ rĩ tũkwenda kuoneka kĩĩmwĩrĩ kana kwaga kuoneka
10. Wĩyathi wa kwaga gũtuĩka indo cia mũndũ ũngĩ
11. Wĩyathi wa kweherera ũgirĩrĩria wa maũndũ merũ ma moturi merũ na ma ũtambia wa ũhoru wa mahũthĩrwa (applications) ma gĩĩthayũ
12. Wĩyathi wa gũtaanaha
13. Wĩyathi wa gwĩcĩria
14. Wĩyathi wa wendo na wa kũheana
15. Wĩyathi wa wĩthurĩri
16. Wĩyathi wa rũthiomi
17. Wĩyathi wa kweherera mũbangĩrĩrĩ wa mbia
18. Wĩyathi wa kweherera mĩhera. Gũtĩrĩ gũikio ngono kana kũragwo
19. Wĩyathi wa kweherera mbĩĩka na mbaara
20. Wĩyathi wa kwaga guoya wa kũgirĩrĩrio mawĩyathi maya nĩ andũ angĩ

Gũtikagĩa mĩhaka ya mabũrũri kana ya icigo, gũtikagĩa mũthutũkanio wa marangi, wa iruka, kana njĩra cia wĩĩkia, gũtikagĩa mũthutũkanio wa mĩtugo kana igirĩrĩria cia mbia cia kũgayũkania andũ kuma kũrĩ arĩa angĩ kana kũhe ũmwe mweke ũtamwagĩrĩire wa gũtũma ateithĩke gũkĩra ũrĩa ũngĩ.

Gũtikagĩa magai ma ngathĩ cia iturwa kana magai ma mawĩra ma ũtongoria makonainie na ũthamaki, wathani wa gĩthũri wa manyũmba kana ũnene wa marĩtwa mwanya o mothe.

Africa • Asia • Europe • Australia • North America • South America

One Planet United In Peace

Gūtīrīkoragwo guoya wa kūherithīrio wīki naī o wothe. Ūtūūgīrio wa mīoyo ya arīa ahītia nī ūrīhotithagia weheria wa cioho cia mīthemba yothe hamwe na ūtuanīri wa gīkuū. Nī ūndū wa gūthomithio na wa kūgayanīra maūgī ngathīnī ya muoyo, ciūmbe ciothe nī irīhotaga gwītūūgīria. Kūherithio gūtingīonerwo ithenya ngathīnī ya muoyo nī ūndū wa ūtaūkīrwo wa hinya wa makūmbī ma mīrūri (field strength) ya guo.

Gūtīrī bata wa mūbangīrīrī wa mbia wa gūkūūrania wīra na indo hamwe na ūtūmīkīri

Tūgūthondeka macigīrīria kūrīa mbia itarīkoragwo na bata harī mūingī. Rīrīa mabatarwa mothe ma mīrīrī ya ciūmbe ciothe makaahingio, wīra ūkaarutagwo wī wa gūkenia angī na wa gwīkenia. Mūthiro wa mūbangīrīrī wa mbia nī kīambīrīria gīa gītīina kīa andū me na ūgima wa mīrīrī na wendani wa ma gatagatīnī kao othe me gūkū thīnīrī wa thī īno mbūrūuri ya bururu.

Kūruta wīra kwagīrīre gūkoragwo gwī gwa gūcanjamūkīrwo tu, kana gwī gwa kūrehe gīkeno nī ūndū wa gūtūmīkīra angī, na gūtūūgīria mīoyo ya angī hamwe na itū.

Arīa othe merīrīrie gūtūmīkīra angī me a gūtua matua na gūtongoria, no meerutīre gūtūmīkīra kūringana na ūmenyo wa mīoyo yao na metīkīrio nī arīa angī, nī guo mahote kūhingia ūrīa mekwenderwo. Ūtūūgīrio wa ūmenyo nī ūgūtūhotithia gwītīkīra maahinya mwanya ma makūmbī ma mīrūri ya muoyo ūrīa ūngīhotithia andū gūtūmīkīra nī guo angī magunīke na mūingī wothe ūtūūgīrio. Erutīri marītūmīkagīra na njīra ya gūthererūkīria (enlighten) angī na kūmaakīrīria nī guo metūūgīrie. Ūtongoria uumaga muoyoinī wa mūndū na ūiguanīroinī wake na mūingī wa ūrīa arītūmīkagīra.

Nī tūhete ciūmbwa (entities) ciothe cia mīthemba na mīrūgamo mwanya gītīyo thīnīrī wa Thī īno Mbūrūuri ya bururu, o na kūrīa kūngī.

Kīūmbe gīothe thīnīrī wa mbūrūuri kīrīkoragwo na mawīyathi ūndū ūmwe na iria ingī. Mawīyathi maya nī ma gūkīhotithia gūikarania na thayū na ciūmbe ingī ciothe macigīrīriainī ma kwīhokana na gūtīyana.

Africa • Asia • Europe • Australia • North America • South America

One Planet United In Peace

Ciũmbe ciothe irĩkoragwo na wĩyathi wa gũthura gũikara ũrĩa ikwĩyendera, bata nĩ ikorwo ikĩrĩrĩa ciũmbe iria ingĩ na gũcihe gĩtĩyo kĩrĩa gĩciagĩrĩre.

Ciũmbe ciothe ciĩ thĩnĩĩ wa mbũrũuri nĩ ciagĩrĩre gũteithĩrĩrio nĩ guo ihote gũikara itarĩ na wagi. Kũhingia mabatarwa ma gĩkaro, maĩ, irio, ũgitĩri na wĩyathi wa kũhũthĩra hinya wa makũmbĩ ma mĩrũri (mĩthithũ ya thĩ kana ya mũmũũmwe) nĩ kwagĩrĩre kũroranio na kuo mbere hamwe na thayũ na ũmĩrĩru wa kũhotithia ũiganĩru wa ngoro na wendi wa ũthererũkĩrwa (enlightenment).

Ūingĩ wa mĩthemba o wothe nĩ twĩtĩkĩrĩte nĩ wa bata mũno na nĩ ũingĩ wa meyonanĩrio ma Mũmbi na nĩ tũrĩũkenagĩra na tũkaũkũngũĩra nĩ ũndũ wa kuongerera ũithĩranu mĩkarĩreinĩ itũ.

Kĩũmbe o gĩothe nĩ kĩagĩrĩre kũringĩrĩrio kũmenya maũgĩ. Makĩria mũno, mũndũ nĩ abataire gũkorwo na wĩyathi wa gũcaria na kũmenya maũgĩ, marĩa mangĩmenyeka hatarĩ bata wa kũruta wĩra hĩndĩ ciothe nĩ guo ahote gwĩtũũria muoyo. Ūturi wa mĩthoko ya kũhotithia wĩtũũria wa o mũndũ, na wa andũ eehoti no mũhaka ũteng'eranio na guo. Mĩoyo ya ciũmbe nĩ ĩgwathĩrĩra na yathane na njĩra njagĩrĩru (ya kĩhooto, njega, na ya ũũma) ũtũũroinĩ, ya kũguna ciũmbe ciothe ũndũ ũmwe hatarĩ mũthuutũkanio. Rĩrĩ rĩ rita rĩa mbere ũteneinĩ wa andũ, na kwĩ na wĩyenderi ngathĩinĩ ya muoyo, gĩthomo kĩrĩambagĩrĩra na njĩra cia kũmenya muoyo kuma mũndũ e mwana.

Rĩrĩa mogwati ma ndũire (natural disasters) moneka, no mũhaka tũteithagĩrĩre ciũmbe ciothe gĩcigoinĩ kũ tũtekwenda imwe gũkĩra ingĩ, tũgacitangĩkĩra irĩ ciothe. Nĩ ũndũ wa ũguo nĩ twagĩrĩrwo kũmenya ng'ũndĩrĩrĩ ya mbũrũuri wega, hamwe na mabatarwa ma ciũmbe ciothe mĩrurumoinĩ ya ũtũũro wa cio. Ciũmbe ciothe nĩ irĩkoragwo na mĩthithũ ya cio na ya kũgaĩra iria ingĩ hĩndĩ ya bũthi na hĩndĩ ya mogwati.

Rĩrĩa mbĩtĩka yoneka, no mũhaka twaragĩrĩre ũiguithania wa thayũ harĩ mĩena yothe mbĩtĩkainĩ ĩyo, tondũ mũingĩ wothe no mũhaka ũheo thayũ wa gũtũũra. Kũngĩhoteka ũũ o rĩrĩa mabatarwa ma arĩa me mbĩtĩkainĩ ĩyo maarĩrĩrio wega. Ciũmbe ciothe nĩ ciagĩrĩrwo kũgitĩrwo kuma ũthũkio wa kĩmwĩrĩ na wa kĩngoro (emotion).

Africa • Asia • Europe • Australia • North America • South America

One Planet United In Peace

Mūtaratara wa Gūtua Matua

- Gūtirī aingī marīkomagīrīria wīyathi wa angī anini
- Ūiguithanīrio ūrīonekaga nī ūndū wa waranīria hamwe na ūtūūgīrio wa muoyo wa mūdū
- Ītua o rīothe no mūhaka rīkorwo na umithio harī mūingī wothe
- Kīūmbe o gīothe nī kīrīheagwo gītīyo, gītīrīonagīrwo, na kīrīigananagio na iria ingī maūdūinī mothe
- Mīoyo ya ciūmbe īrīathagīra gīko gīothe na njīra ya thayū
- Kūrehe thayū thīinī wa mbūrūūri na arīa othe mamīkaraga kūrīkoragwo kwī mwerekero witū hīndī ciothe
- Gūtūmīkīra mabatarwa ma ciūmbe ciothe nī yo njīra iki īngītūhotithia kūhingia maūdu maya

Africa • Asia • Europe • Australia • North America • South America

One Planet United In Peace

Rītana

Ciūmbe ciothe kuma kīrīa kīnini kinya kīrīa kīnene ūkai tūkūngūīre, tūcame na tūhīmbīrie thayū, wendani, wīhokani na wīyathi

Ciūmbe ciothe cīī haha kwambatīria ngathī ya gacūmbīrī ya andū na ūtaūkīrwo (consciousness) wao wothe (ūtūūgīrio wa mīoyo)

Mīoyo yothe igai matharaita mothe ma haaro thī, rūmena na ūkararania. Rekei tūikare na thayū na ūhooreri mbūrūūriinī īno ya bururu twītaga Thī.

Ciūmbe ciothe cīī muoyo cigūtūūra na ūiguano na Maūmbi mothe mbūrūūriinī īno ya bururu twītaga Thī hamwe na Mūmūūmweinī wothe.

Mītaratara ya kuonania mītugo ya ūmūndū nī yagīrīire, kinya rīrīa mīoyo ya andū īkaamenya wīra wa yo na ciikaro ciayo thīinī wa mīhaka ya mītaratara ya mūmūūmwe.

Muoyo nī wagīrīire kūmenya maūndū mothe ngathīinī mwanya cia Mūmbīre.

Mīoyo yothe ya ciūmbe ī na wīyathi wa ūiganano wa gūikara na thayū na gūtheerema gūkū thī na kūrīa kūngī.

Mīoyo ya ciūmbe ciothe nī īrīcionagia moohoti marīa mega makīria, maahinya na moothaka ma gūteganīra na gūtamba Mīūmbīreinī yothe.

Wīcokerie hinya. Hinya wa mīoyo wa gwatha ciūmbe ciothe gūkū thī. Hinya ndūgwīrīire atongoria amwe kana ciūmbwa ingī nī guo marūūgamagīrīre na mathage arīa angī, no uumaga thīinī witū nī guo twende na tūtaanahīre (thayū, wendo, ikeno na wīyathi) angī.

Kīambiwatho gīkī gīa gūkū thī nī kīa wendi mwega wa thayū, wendo, wīhokani na wīyathi wa mīoyo ya ciūmbe ciothe cīī muoyo, hamwe na ciūmbwa īngī Ūmbiinī wothe. Kīambiwatho gīkī nī gīa kūhe ciūmbe ciothe hinya wa gwīka ūrīa kwagīrīire na gūkenera

Africa • Asia • Europe • Australia • North America • South America

One Planet United In Peace

kūrutithania mawīra na gūtūmīkīra hamwe na mīoyo īngī nī ūndū wa kuona ūthaka Ūmbiinī.

Kīambiwatho gīkī kīhana rūī na no kīrūngwo icūri kahinda o gothe kūringana na bata, kwa mūhiano, mītugo ya andū nī ūndū wa ūikarania wa thayū, cigwithanīrio cia thayū gatagatī ka mūndū na mūndū (gūtīrīkoragwo mbaara kana mbītīka o yothe thīiniī wa mbūrūūri īno ya bururu twītaga thī) na waranīria wa andū na ciūmbwa ingī cia kuma kūndū kūngī Mīmūūmweinī.

Kīambi watho gīkī gīa thī mbūrūūri ya bururu nī kīrītwarithanagio na matukū mweriinī wa Mūгаа o mwaka.

Africa • Asia • Europe • Australia • North America • South America

One Planet United In Peace

Njoherera

Gĩcigo gĩĩkĩ kĩrendwo gĩĩkarage gĩtari kĩandĩke ũndũ gĩ gĩa kũgarũragĩrwo maũndũ marĩa mangĩoneka magĩĩire nĩ guo thayũ wa hĩndĩ ciothe ũtũũrio thĩĩnĩ wa thĩ ĩno mbũrũũri ya bururu na kũĩĩa kũngĩ.

Africa • Asia • Europe • Australia • North America • South America

One Planet United In Peace

**Kĩambiwatho gĩkĩ kĩańdĩkĩtwo nĩ Mĩoyo ya Mũingĩ wa Thĩ Mbũrũuri
ya Bururu Ūrũgamĩrĩrwo nĩ Aakĩama a Njaama ya Thĩ**

Alekz Egbaran

Parviz Rashvand

Mehran Keshe

Lisa MacDonald

Wayne Nguyen

Rodrigo Vildosola

**Gwa Gũtũma Marũa ma Kũbucia nĩ:
Peace@theearthcouncil.org**

Kĩambiwatho no kĩonorio rũrendainĩ rũrũ:
<http://keshefoundation.org/about/wpt/ec-constitution>